

ДЕЙНЕКА ВАСИЛЬ СТЕПАНОВИЧ

Василь Степанович Дейнека народився 28 грудня 1949 р. в с. Бодаква Лохвицького району Полтавської області. Після закінчення в 1972 р. механіко-математичного факультету Харківського державного університету ім. О.М. Горького по 1974 р. за розподілом проходив військову службу командиром взводу групи Радянських військ в Німеччині. У 1974-1977 рр. навчався в аспірантурі Інституту кібернетики АН УРСР, після закінчення якої до 1982 р. працював молодшим науковим співробітником цього ж інституту.

У 1982 р. В.С. Дейнека перейшов до СКБ ММС Інституту кібернетики АН УРСР, де працював на посаді начальника сектору (1982-1990), начальника відділу (1990-1991), а з 1991 р. по 1994 р. – завідувачем наукового відділу Інституту проблем математичних машин і систем НАН України.

З 1994 р. В.С. Дейнека почав працювати провідним науковим співробітником в Інституті кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України, а з 1999 р. до 2011 р. – завідувачем відділу. У квітні 2011 р. Василь Степанович був обраний академіком-секретарем Відділення інформатики НАН України.

В.С. Дейнека – автор понад 380 наукових праць, в тому числі 11 монографій.

Доктор фізико-математичних наук (1991 р.), професор (1995 р.), член-кореспондент НАН України (2000 р.), академік НАН України за спеціальністю інформатика (2006 р.), лауреат Державних премій

України в галузі науки і техніки (1999 р., 2005 р.), премій Президії НАН України ім. С.О. Лебедева (1997 р.), ім. В.М. Глушкова (2005 р.) та В.С. Михалевича (2009 р.), ім. А.О. Дородніцина (2014 р.); нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2003 р.), Заслужений діяч науки і техніки України (2008 р.).

В.С. Дейнека – відомий український учений, який отримав важливі наукові та науково-практичні результати в галузі системного аналізу складних багатокомпонентних систем різної природи, побудував нові класи крайових і початково-крайових математичних задач у частинних похідних для лінійних та квазілінійних еліптичних рівнянь, лінійних та нелінійних параболічних рівнянь, їхніх систем, еліптико-параболічних, псевдопараболічних рівнянь із розривними розв'язками та ін. Отримав явні вирази оптимальних параметрів градієнтних методів для розв'язування деяких варіаційних нерівностей.

В.С. Дейнека розробив метод аналізу формування напружено-деформованого стану (НДС) корпусів глибоководних підводних апаратів. На початковій стадії (1979-1980 рр.) створення в Інституті кібернетики АН УРСР багатопроцесорного суперкомп'ютера вчений побудував математичну модель формування НДС корпусу літака та ефективну скінченно-елементну схему її чисельного аналізу, які отримали позитивну оцінку вчених та

конструкторів. Аналіз реалізації зазначеної моделі в паралельному режимі оброблення повнопов'язаних даних великих об'ємів сприяв розвитку функцій створюваного системного математичного забезпечення й технічної підсистеми суперкомп'ютера (МВК ЕС-1766). Її застосування на цьому суперкомп'ютері допомогло вперше проаналізувати в цілому формування НДС корпусу літака ІЛ-86 в експлуатаційних режимах.

Отримані теоретичні результати є фундаментальними результатами світового значення і становлять фундамент нової інформаційної технології комп'ютерного моделювання різноманітних процесів, що відбуваються в багатокомпонентних середовищах. Теоретичні відкриття Василя Степановича впродовж останніх 25 років широко застосовуються в автоматизованих діалогових комп'ютерних системах САРПОК, НАДРА, DIFUS та в потужній інформаційній технології НАДРА-3D аналізу складних процесів у тривимірних (просторових) багатокомпонентних середовищах за допомогою суперкомп'ютерів серії СКІТ для розв'язання проблем екології, будівництва, машинобудування та ін.

За допомогою системи САРПОК В.С. Дейнека розв'язав кілька нагальних проблем, зокрема укріплення складного мерзлого берега Вілюйської ГЕС-3; захисту р. Прип'ять від потрапляння сильнорадіоактивних вод водойми-охолоджувача четвертого енергоблоку ЧАЕС (1987-1988 рр.), задачу динаміки НДС масиву ґрунту в районі водойми Дніпра проектованої потужної Канівської ГАЕС (1990 р.), а також аналізу динаміки рідини в тілі греблі Усть-Хантайської ГЕС.

За допомогою інформаційної технології НАДРА-3D вперше на комплексі PENTIUM – суперкомп'ютер СКІТ – з метою оцінки запасів підземних вод розв'язано задачу просторової динаміки ґрунтових вод у масиві ґрунту Київської промислово-міської агломерації з розмірами поверхні

188 км × 240 км та завглибшки до 1 км на великий проміжок часу.

Учасник виконання низки проектів за міжнародними грантами (УНТЦ, Дніпро та ін.).

Реферував статті для міжнародного реферативного журналу «Mathematical Reviews», був членом редакційних колегій низки журналів, збірників та Вісників університетів. Був членом Вченої ради Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України та низки спеціалізованих вчених рад із захисту докторських та кандидатських дисертаційних робіт, членом експертної ради ВАК України, спеціалізованої секції інформатики Комітету з державних Премій України в галузі науки і техніки та науково-технічної ради з Програми інформатизації.

Василь Степанович приділяв велику увагу підготовці молодих науковців. Під керівництвом В.С. Дейнеки захищено 10 кандидатських дисертацій. Під його науковим керівництвом підготовлені 2 докторські дисертаційні роботи. Його учні неодноразово відзначені щорічними Преміями Президента України для молодих учених та Преміями Президії НАН України для молодих учених і студентів.

Протягом багатьох років читав спеціальні курси для студентів механіко-математичного факультету та факультету кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, а також спеціальні курси для студентів старших курсів Національного технічного університету НТУУ «КПІ», Національного авіаційного університету та Тернопільського Національного технічного університету імені І. Пулюя.

Наукова громадськість, колеги, учні та друзі сумують за Василем Степановичем Дейнекою і висловлюють щире співчуття його рідним і близьким.